

PROGRESUL

Abonamentul:
Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Bun sosit!

Vă salutăm cu bine în mijlocul nostru! Sîntem veseli că vă vedem adunați în orașelul nostru. Scopul nobil ce-l urmăriți va întări, ca pe alocurea, și pulzația vieții populațiunii noastre din Valea Carașului. V'am așteptat cu brațele deschise. Dornici de a ne înșirui și noi sub steagul Thaliei române, însetați de o asemenea întărire sufletească, în nizuințele Dvoastre culturale, alimentate de o adevărată iubire de frate, vedem zorile unei zile mai bune.

N'avem la îndămină mijloace suficiente de a vă putea găzdui ca în orașele mari, dar înloc de tramvae, și splendoarea saloanelor, vă așternem dinainte bunele sentimente ale țărănimii noastre din jurul Orăviții, dragostea neprihănită a fraților nostri din acest colț de țeară.

În viața noastră patriarhală încă veți găsi ce căutați; veți găsi dorul învăpăiat de a pune și noi umărul la munca Dvoastră, desinteresată, ce o depuneți pentru educația poporului. Vă înțelegem apostolia, care v'a făcut să ne treceți și nouă pragul. Vă primim cu entuziasm, și dorindu-vă din suflet spor bun în lucrările, ce vi-le impune datoria, Dvoastre ca antestătători — iar membrilor și oaspeților ca prietini — ai **Societății pentru fond de teatru rom.**, vă salutăm cu bucurie: **Bine-ați venit călători!**

Foiță originală.

Cîntecul bradului.

În provinciile limbii române se cîntă și unele bocete, ce se numesc *cîntecele bradului*, adică cînd se aduce bradul din codru la casa mortului, dela mort la biserică, și din biserică la groapă. Aceste cîntece se cîntă aproape exclusiv la tineri și tinere, dar mai cu seamă la junii și fete mari. Cîntecele bradului, precum și aducerea bradului din codru, sînt legate de un ceremonial simil în multe prvințe datiniilor romane. Despre brad și însemnătatea lui la morți, e a se vedea cap. VIII. din cartea lui Marian, *Înmormîntarea la Români* p. 98—112. Materialul cunoscut pînă la 1892 a fost citat de Marian. În ce privește îmbogățirea literaturii populare am adunat și eu patru variante din cîntecul bradului: de pe Jiu din, Păroșeni din Grădiște, și două dela Pădureni și din Poiana-Răchitelii. Mai unitară și mai complexă e varianta din Grădiște, dictată de o fată de 19 ani, foarte inteligentă. Această poezie e aproape o selecțiune de bocete, țesută bine, și motivată îndeajuns. Versul jalnic curge corect și repede ca durerea. Dau mai la vale variantele mele, și apoi leg observațiile necesare la urmă.

CÎNTECUL BRADULUI.

I.

1. Tinerel voinic
Dela noi te duci,
De azi incoala
Mai mult nu te-om vedea.
5. De azi de Joi
Te duci dela noi.
Pasere miluță,
Într'un fund de vale,
Unde mi-ai ernat...
10. Într'un ciung uscat
Ploaia ș'o ploiat,
Vîntu o aburat,
Ciungu o picat,
Puiu o cutropit.
15. Răchită, răchită,
Răchită împupită,
Miluță, miluță
Mitutea miluță.

Păroșeni 1898.

Ana lu Brebeu Ianăș.

II.

1. Brad încetinat,
De nu ț-ai tunat?
Din vîrșor de munte
Cu vîrfu înainte —
5. Dela loc petros
Jos la rovinos.

- Cin' ț-o poruncit?
Tinerel voinic,
Tare supărat.
10. Că el ș-o mîncat
Voinic de voinic,
Cu șapte topoară
Jos să te doboare.
Și ear brad iucetinat,
 15. Nu fi supărat,
Că ești mai înalt
Eară peste sat,
Și tu mi-ș auzi
Tot cocoșul ga!
 20. Din mijloc de ra!
 - Tinerel voinic,
Noi mult ne mirăm
De nevastă ta.
Nu ști mută-i, surdă?
 25. Cîț vuet aude,
Și ea nu răspunde,
Că s'o năcăjit
Că ț-ai adormit.
Brad încetinat,
 30. Fi te-ai fost uscat!
Să nu tuni în sat
Fete să jăliască,
Maice să-mi slăbiască.
La nevasta ta
 35. Înloc de mărgele
Să-i punem incele

Teatrul și cultura.

Pânăcând un popor își satisface numai trebuințele de susținere individuală, până atunci vegetează. Înalta conștiință a existenței sale se naște abia în momentul, când el începe să creeze în domeniile științelor și artelor. În aceste creațiuni se reoglindește chipul său curat, încadrat de aureola bine-lui și frumosului. În măsura, în care cresc rezultatele produse de știință și artă, poporul își face cu putere bărbătească c'o largă conștiință de sine, intrarea în casa culturii universale.

Când a bătut ceasul acestei premeniri, un neam stă gata s'apuce pe poteca muncii anevoioase care duce la ncmoarte.

Drumul adevărat, este cultura națională, prin desăvîrșirea căreia un popor poate contribui la cultura umană. Cultura națională este semnul prin care și noi Români vom învinge. Legea diferențierii universale este aceea, care ne-a creat și ne-a redus la această unică formulă de valorare. Când nu vom respecta din fir în păr legea naturii, vom muri ca Români.

Pămîntul, unde ne-am născut și pe care l-am iubit în viață, laptele mamei, pe care l-am supt în frageda pruncie, poveștile, ce ne-au adormit în leagănul nostru, cîntecele, pe cari le-am cîntat pe cele văi și dealuri, — toți acești factori au urzit dintru început soarta noastră; ei indică singura modalitate prin care vom putea să ne întărim trupește și sufletește, dînd odată și odată omenirei, toată comoara gîndirii și simțirii noastre românești.

În această epocă, cînd toate eforturile tind a se mercantiliza, cînd ispita banului crește mereu și sufocă atîtea energii utile, cînd pescuitorii vicleni în apa tulbure a pseudocivilizării ne predică o cultură cosmopolită, în aceste zile simțim cu toții greutatea năbușitoare a vieții. Un popor, care disperă, e de jumătate pierdut. Dar nu, noi nu

disperăm! Fiecare Romăn e un filozof pătît: „Ce e val, ca valul trece“.

Ș'apoi Doamne, ne îngrozim de întîrzierea ce s'aduce în chip artificial, în chip irațional progresului nostru cultural.

Paralel cu asigurarea existenței materiale, cu cuprinderea tuturor izvoarelor de îmbogățire cinstită, ce ni-le oferă acest pămînt scump, cel dintăi gînd ne va fi de a fortifica moralul, de a ne încheaga caracterul, de a altoi în sufletele fragede conștiința calităților noastre superioare, conștiința îndistructibilității noastre etnice, ș'acelei dintăi dogme din crezul nostru românesc: „*Totul pentru cultura națională!*“

Între mijloacele cari tind să sporiască averea culturală a unui popor este și teatrul, *cea mai bună școală pentru adulți*. Averea noastră culturală va fi întărirea noastră. Acestui scop trebuie să-i slujiască orice școală, zidită pe temelia adevărului. Adevărul este valorarea noastră cea mai bună, în marginile trase de legea naturii. Decî teatrul-școală ne va ridica moralul, ne va încălzi inimile cu focul sfînt al dragostei de acest popor cuminte și bun; ne va arăta frumosul omenesc; îmbrăcat în haina noastră națională, teatrul va pune în bună parte temelia pe care se va clădi odată palatul pompos, ce va cuprinde întregul tesaur de frumusețe românească.

Menirea teatrului este una din cele mai mari, mai înalte: nobilitarea genului omenesc. Și nimic nu pătrunde așa de repede, nu influințează așa direct masele largi ale poporului, decît teatrul. Că poporul nostru are interes și dragoste pentru această școală, că-i resimte nevoia, o adevăresc sutele de reprezentațiuni, ce se dau în lungul și largul părților locuite de Români. O dovadă de însetarea după învățătură, după o hrană sufletească; o dovadă de nizuința spre desăvîrșire a poporului nostru.

Că sintem reduși la diletantism, este adevărat. Un adevăr trist. Însă în tot răul

e și cîte-un bine, așa glăsuște un proverb isteț. Căci dacă cei cîțiva aleși, dacă mica pătură mai rafinată esteticeste, pătîmește din această pricină, neputînd gusta o frumusețe curată, grosul poporului își satisface trebuințele prin reprezentațiile de diletanți. Dacă arta, în accepția strînsă a vorbeii, este redusă la un minim în aceste „*producții*“, această pierdere se compensează prin alte avantagii, pe cari le are debutul lor propriu, debutul diletanților. Este partea etică națională, care rezultă din această indeletnicire; este sfortarea de a înțelege viața omenească, de a pătrunde înțelesul adînc al artei dramatice, este dragostea de limbă, obiceiurile, de literatura noastră,—cari toate împreună contribuiesc netăgăduit la elevarea sufletească a poporului nostru. Și mai ales atunci, cînd instructorii săi nu se mărginesc la dresarea automată și stearpă a acestor diletanți, cari, sărmanii, se zdrobesc să reprezinte și ei o figură, sau un caracter, fără a fi în clar cu motivele psihologice, ce trebuie să-i determine orice vorbă, orice mișcare—făr' să aibă o explicare sistematică a acestui personaj, a caracterului, a rostului său pe scenă, fără să fie lămuriți asupra moralului ce rezultă din fabulă.

Teatrul de diletanți dela noi este după mine o eselență școală națională. Cînd se va începe înjghebară sănătoasă a unui repertor curat și românesc; cînd se va sistematiza această mișcare prin fondarea unor Reuniuni dramatice stabile; cînd artiștii dramatici vor ridica, prin instrucția și jocul lor, valoarea acestor reprezentațiuni, apropiindu-le tot mai mult de adevărata artă, am făcut, în condițiunile date, tot posibilul pentru cultura noastră sub acest raport, ear rezultatele frumoase nu vor întîrzi a se revela.

Da, așa este, și care din noi n'ar dori să vadă cît mai curînd în ființa trupa noastră dramatică?! Pentru moment însă această dorință este irealizabilă! Împrejurări depen-

- Că noi n'am știut
Că ț-ai porîncit
La șapte voinici,
40. Ție să-ți aducă
Nevastă de munte,
Naltă și subțire,
•Dragă poate fire?!
Nevăstuța ta
45. Însă-i cu briu verde
De nime nu șede.
Ieși dragă până afară
De-ți bagă cuscrii în cămară,
Și ei dragă că ti-or spus,
50. Că nevastă ț-or adus
Din mijlocul codrului
Tot în portul corbului.
Și ei dragă, ș-o trimes:
Eară, dragă, carte verde
55. Eară dragă în sat la fete
Eară, dragă, carte cu flori
Eară, dragă la surori.
Carte cu niinuță,
Dragă, eară la măicuță.
60. Și noi dragă ne-om ruga
Să-ți faci, dragă bit de ceară,
Să ieși, dragă până afară.
Roagă-te, dragă, roagă
De tocași de hărăugași
65. Să mi-ș tragă haringile
Să s'adune neamurile,

- Cu lumini dela stupini,
Cu flori d'albe din grădină.
De-ai fi, dragă, după dare
70. Dragă, dela maicăta-re,
Că ș'ar da plugu boi
Să mai șazi, dragă, la noi;
Că ș'ar da oile toate,
Să te scoată dela moarte.
75. Să mai vini, dragă, mai vini
Pe delături de grădină
De maică-ta să mai știu,
Să mai vini, dragă, mai vini
Pe dealături prin livezi
80. De taică-tău să mai vezi,
Une calcî urmă nu faci.
Ear, dragă, de urma ta
Că, dragă, ș-o răsări,
Dragă, fir de rumeniță
85. La maică-ta la porțiță,
Ear, dragă, ș-o răsări,
Dragă, fir de trandafir.
Trandafir vița ș-o întinde,
Biserica ș-o cuprinde.
90. Toată lumea ș-o vedea.
C'o fost moarte tinerea.
Chischineu rotat,
Rău te-o blăstămat
Greu de te-o dat:
95. Soare să te ardă,
Neaua să te ningă,

- Vîntu să te încingă,
Ploaea să te ploae,
Vîntu să te înfoaie.
100. Și noi ne-am ruga
Să mai vini la noi.
D'atunc oi veni,
Cin' ș-o răsări
Fir de earbă în casă.
105. Ș'atunci oi veni,
Cînd s'o răsări
Fir de busuioc
Din vatră de foc.
Moarte din ce ești făcută,
110. Tot din fer și din băgic,
De milă nu știu nimic.
Mînce-te secretu morții,
Veniși noaptea ca celaică
Loasă-și fiu dela maică.
115. Veniși noaptea ca o ciumă,
Loasă-și fiu dela mumă.
Bucură-te mănăstire,
Că frumoasă floare-ți vine,
Și nu vine să împupiască,
120. Ci vine să putrăzască.
Încheiași, dragă, 'ncheiași
Cu lăcătul făr' de cheie,
Nime nu te mai deșcheie.
Sub lăcăt de earbă verde,
125. De nime nu te mai vede.
Să știu, dragă, c'ai veni,

dente și independente de voința noastră zădărnicesc întruparea momentană a acestui ideal.

Ca popor cuminte, să întrăbuințăm însă acest restimp, sporind capitalul „Societății” acviriind forțele necesare, și mai ales pregătind terenul. Din asemenea îndeletniciri va rezulta pentru noi o îmbogățire etică, dacă din nenorocire ea nu poate fi deocamdată și artistică.

Să nădăjduim, că la adunarea generală de mine se vor plămădi și pune la cale treburile bune, menite să promoveze și pe această cale întărirea noastră culturală.

A. P. Bănuț.

„Perirea ta din tine Izraile”.

Fruntașii noștri dela „Progresul” ne-au deschis și nouă, țaranilor, drumul să ne spunem păsurile. După ce regretatul meu tovarăș, plugarul Tudor Roșiu din Slatina, și-a închis ochii astă primăvară, am ramas, durere, eu singur care mai tipăresc dincindincind câte o slovă în această revistă a noastră.

De rindul acesta am să spun un lucru care mă preocupă de multă vreme.

Ne prinde mila celor 3 milioane ale noastre, cari ar fi să fie vrednici de o soartă mai bună.

Și de ce o zic aceasta?

Pentru că nouă, Românilor, ne lipsește cultura, fără de care nu mai e chip de a trăi în ziua de astăzi. Poporul nostru nu prețuește școala. Deaici vine și neajunsul că lipsindu-ne industria și comerțul, nu putem da înainte. Unde a ramas Românul de fratele său Italian? Românul își duce talentul în groapă. Eată ce am ajuns să constat și eu, ca un simplu plugar.

Înainte cu 200 de ani ni-s'a despărțit biserica strămoșească. N'ar fi vremea să ne reunim earăși?! Dezbinăți fiind, vinăm cu toții, și cărturari și țărâni, după interese particulare. Vorba părintelui Avram Corcea care a ilustrat atât de bine în „Progresul” „Neîncrederea” dintre noi, care nu va duce la bine. Și nu vin toate acaste dela necultură?

În reunirea bisericilor noastre românești,

am găsi salvare. Pânăcând vom fi unul într-o parte, altul într-alta, vor ride mereu alții de noi. „Cind doi inși să ceartă, al treilea se bucură”.

Îndemnul meu de a scrie aceste rinduri vine dela faptul, că în „Progresul” nostru dela început s'au tot scris articole văerătoare. Să nădăjduim, că nu vor suna pustiu.

Dar cui să ne plingem? Numai vremurilor acelora, cari ne-au lăsat înapoia alaltora; să recunoaștem, că nu alții, ci noi înșine ne-am stat încontră; eată de ce se potrivește și la noi vorba: „Perirea ta din tine Izraile”.

Ca un pociumb mic, nu voesc să restorn eu carul cu idea de a se împreuna bisericele, a zis-o și altul din România, în „Unirea” dela Blaj; tot omul de bine trebuie să aibă convingerea, că până noi facem câteun paș, alte neamuri fac trei pași înainte. Prin firea noastră isteată, prin talentele noastre, i-am ajunge pe străini, dacă și Capii bisericilor noastre ar zice cu poetul:

Tu-mi ești frate, eu ți-s frate;
În noi doi un suflet bate.
Amîndoi sintem de-o seamă,
De-o făptură și de-o mamă.
Peară ciuda dintre noi —
Să fim una amîndoi!

(Secas)

N. Vucu Săcășanu,
plugar.

Barometru viu.

Cu profetirea timpului nu s'au ocupat numai erudiții, Falb ș. a., ci aceasta zace în firea omului, pentru că e în interesul fiecăruia să știe ce vreme va fi mine?!

De barometre puțin dispun; cei mai mulți să nizuiesc din fenomenele naturei, din simțirile lor proprii, și ale animalelor, a concluda la vremea zilei următoare.

Toate creaturile de sistem nervos, dela mamifere până la insecte, toate sint simțitoare față de schimbarea vremii.

Mai cu seamă schimbarea timpului spre ploae mulți oameni o presimțesc.

Cel mai sigur barometru e, cînd cineva se vaită de toate laturile de dureri, junghiuri. Genunchele, brațul reumatic, și alte du-

rerii în membrele omului — precum și reînnoirea unei rane vindecate — toate prefeșesc că va fi ploae.

Demulterior această simțire e detot inconștientă, neavînd depresiunea influință asupra trupului, ci mai mult asupra dispozițiunii sufletești.

Astfel omul în multe cazuri nu-și știe explica pentru ce e somnoros în timp neobicit; deși e un simptom de toate zilele, adecă cînd zicem indispuși, și tot căscînd: „ce vreme somnoroasă... Atunci derînd ciurăie streșina; adecă influința depresiei totdeauna în simțire somnoroasă se manifestă.

Omul îngîndurat se împedecă și în lucrul cel mai minuțios.

Interesante sint observările naturalistilor, referitoare la influința vremii, asupra dispozițiunii omenești.

Așa d. e. un naturalist erudit a observat, că țărancele îndată ce e timpul mai posomorît, înclinat spre ploae, sint mai lungi și ascuțite la limbă, cu care taie și frige.

La clasa mai inteligentă efectul se manifestă în dispozițiune și mai rea.

Mișcarea corpului e greoaie, agilitatea se moleșește, vocea de lucru se slăbește. Și dacă ne observăm bine, și omul deplin sănătos încă presimte schimarea vremii, chiar și fără reumatism. E deajuns dacă simte că-l trece numai un fior prin spate.

Morburile cronice la schimbarea vremii devin mai rele.

Schimbarea timpului spre ploae are influință și în altă direcție asupra funcțiunii sistemului de nervi, după însușirile individuale ale fiecărui om.

Ca o negură îmbracă conștiința omului totfelul de patimi în jocuri, beția, desfrînarea și înclinarea spre levenire, în diferite variațiuni.

Eu unul, la meseria mea, o mare parte a timpului o petrec subt cerul liber; astfel mi-se dă ocazie a observa mersul timpului, atît la mine, cît și la alții.

Așa d. e. încă până acum nu m'am înșelat în figurantul nostru Jano, cînd făcea gura cît o șură, tot căscînd dela o mocșandă până la alta, și tot mereu să împedeca și cădea, de i-se rupeau curelele dela

- Drumu ți-l-am pârdoși,
Dragă, cu năroi mărunț,
Ca să vinî, dragă, mai iut.
130. Dragă, cu năroi mai mare,
Ca să vinî la noi mai tare.
Une, dragă ți-ai plecat?
Pe cel deal, pe cea cîmpie,
Făr' de bit, făr' de soție.

Grădiște 1898.

Ioana Oproni de 19 ani.

III.

1. Cetină de brad,
Din codru ai plecat,
Dela izvoară reci,
Dela petri seci.
5. Cetină de brad,
Eu m'am doplecat,
Din codru am plecat,
Dela izvoară reci,
Dela petri seci.
10. Că eu am avut
Un frate jurat,
Și el m'o minat.
Tot doi frați jurați
Cu două topoară
15. Jos să mă doboare.
Jos mă doborîră,
Sus mă rădicară,
Și în circă mă luară,
Și cu min' plecară.

20. Une s'abătură,
La vranită aleasă,
La vonică casă.
Și pe min m'or pus
Sus pe casă în sus.
25. Să-i fiu pom d'ajuns;
Cu capu pe prag,
Să-i fiu pom de veac.

Socet 1903.

Iliana Petriș de 26 ani.

IV.

1. Cetină verde de brad,
Da la noi ce ai căutat?
Eu am avut frate jurat,
După mine or minat
5. Ear tri soi cu capuri goi,
Și în genunche să lăsară,
La Dumnezeu să rugară.
Și pe mine mă tăiară,
Și pe car mă 'ncălecară.
10. Și acasă că mă adusă,
Cu curea albă mă încinsă.
Bradule, cleambele tale,
Ce te lași așa cu jale
Pe streșina cășii mele.
15. Chischineu frumos rotat,
Tare rău te-o blăstămat,
Tot al Grecu de te-o dat,
Să nu stai împăturat
Și să stai în virf de brad,

20. C'acolo-i dealu mai 'nalt
Toate vinturile-l bat;
Și soarele mi-l pripește
Fața ta să ponosește

Poiana-Rachitelii, 1903.

Oprița Rădus de 29 ani.

(Finea va urma).

Dr. Iosif Popovici.

Filozofia poporală în povești.

Frumuseța poeziei și a cîntecelor populare a preocupat și preocupă încă multe pene măestre, nu numai cu culegerea de piese alese, ci și cu construirea propriilor creațiuni din motivele tesaurului poporului de o rară frumusețe.

Mitologii, istoriografii, filologii, arheologii, medicii și filozofii află în tradițiile populare teren vast pentru studiile lor predilecte, dacă am sonda și cerceta cu rîvnă marele depozit al bogățiilor românești, ce se află păstrate ca povești, descîntece, dialect, jargon, etc. în gura și datinile Românilor!

Un „Pipăruș”, un „Bob de mazăre”, etc., cari plecară din sărăcia colibelor și din mizeria lor socială, din viața lor de monștri, trecînd peste nouă țări, nouă mări, ca să devină gineri de împărați, pe baza cutezatelor lor făgăduinte, prestînd probele date de către împăratul tată, sint dați de

gurgui până la turciac. Jano la tot pasul ne dă de știre, cu gura frântă, „bude padai“ adecă va ploia, și dacă am voit să ajungem nescăldați la colibă, a trebuit să ascultăm de Jano, ca de barometrul nostru cel mai sigur, în profetirea vremii.

Ajunși la colibă, nu mai era vorba de a pune vr'o oală la foc, ori a întoarce pe țapușă slănină, ori a frige pe jăratec cartofi și bureți, ci îmbucam tot de cele reci, luate pe cuțit.

Nici nouă, cari fără multă vorbă înghițam remășițele de pe poliță, nu ne-a trebuit mult pănăcînd ne-am văzut care de care astrinși, ghemuiți, în culcușe.

Jano de mult a trecut în împărăția lui Svatopluc, numai pinteii îi mai lipsiau, așa scutura opinca, cînd pe paie, cînd în aer, de cugetam că acum „Poza bucky“.*)

Dar dela o vreme în colibă toate s'au potolit și noi cu toții petreceam pe Jano în lumea largă a visurilor.

Deasupra noastră, voia lui Dzeu ploae și ear' ploae!

Dacă petrecem cu atențiune în jurul nostru mișcătoarele de pe pămînt, din apă și din aer, aflăm nenumărate barometre vii, cari ne profetesc cu toată certitudinea schimbarea vremii.

La cunoașterea celor profetite de animale, nu se cere altceva decît a se deprinde cu observările practice din viață, precum o fac asta plugarii, codrenii, c'un cuvînt ade-vărații fii ai naturii.

Să nu căutăm în toate numai teorii, ipoteze cu atîtea formule matematice; și altă cale, mult mai ușoară, duce tot la acel rezultat, fără multă spărtoare de cap — zădarnică.

Așa d. e. să căutăm la rîndunică. Dacă rîndunică ia un zbor înalt până în vîntării, atunci e de așteptat vreme frumoasă, durabilă. Dacă zboară aproape de pămînt curmezis și scurt în toate laturile, căutîndu-și nutremîntul, atunci e aproape ploaea.

Pe mare un fel de rîndunică Procellaria pelagica (vihar fecske), cu toată asiguranta prevestește furtuna amenințătoare. Ea atunci își caută refugiu pe naie și ciripind se trage mereu la catarg.

*) Jocul național al slovacilor.

gol prin formele unei babe, și podurile de aramă, de argint și de petri scumpe, ce le construiseră în întunerecul cite unui mez de noapte, dela casele lor până la casa împăraților au dispărut!

Genii întunerecului, ce-i ajutaseră la construirea acelor minuni, perduseră farmecul creațiunilor nocturne, și aventurierii protejați s'au rentors la adevărata lor stare, de unde au pornit, perzînd unii dintrînși grația împărătească, alții susținîndu-și pozițiile, odată cucerite, până la moarte.

Cîte exemple de astfel de creatori de poduri de aramă, de argint, de aur și de petri scumpe, ce au venit la noi, să ne fericiască, și bunul simț predominant al poporului ie-au concretizat poziții și viitorul generațiilor sale în temeiul credinței și al speranței, ca să-l fericiască — n'am putea aduce.

Dar o așa ilustrare n'ar pricinui la tot momentul o amară durere c'am preferit la demnitățile noastre „Pipăruși“, și „Bobî de mazăre“, ce nu aveau simț pentru traiul și viitorul nostru.

(Arad)

Ion Simu.

Jalea unei iubite.

— În formă populară —

Decînd, dragă, neam lăsat,
Lumea rău s'a 'ntunecat...
Toată viața-mi pare chin;
Trăiesc numai cu suspin...

Dacă păunii adeseori croncănesc, sau vrabiile se joacă în prav, econoama îngrijitoare astringe tot din curte pentru că știe, că se apropie vijulia.

E interesant a observa cioarele. Dacă zboară agitate și croncănesc fără să se așeze pe pămînt, ci tot pe arbori, bătînd din aripi, urmează ploae.

Earna, dacă cioarele încă înainte de revărsatul zorilor umblă după nutreț, și înainte de apusul soarelui se așează la culcușurile lor, ear peste zi zboară mereu, fără de a-le auzi glasul, atunci ger mare e de așteptat.

Gîsca domestică rareori zboară, însă dacă îi vine cheful de zburat, atunci desigur în timp de 2—3 ore ploae.

Rața încă presimte ploaea și ne-o prevestește, cînd nu merge la apă ci rămîne afară pe uscat prinzînd insecte.

Cei mai siguri și pozitivi profeti sînt mai cu seamă peștii.

Cine observă peștii în înotatul lor repede, neliniștit, va observa și acea că în scurt timp ploae.

În căldură sau frig mare, în zile vînturoase, peștii abdic de nutremînt și sînt împedecați chiar și în sporire.

Nici măgarul nu e așa stupid precum îl credem noi învățații.

Dacă se tăvălește pe spate în prav și zbează, necondiționat va fi ploae.

Nici oaea nu e așa năucă, pentru că cînd presimte ploaea, turma să retrage subt un arbore.

Cinele e mai răutăcios.

Insectele încă au mare presimț față de schimbările vremii. Observăm aceasta, cînd nu știm unde să ne scăpăm de muscă și de țîntari.

Un profet pozitiv e „Haematopa pluvialis“ pe care însuși Linné a cunoscut-o de atare și a botezat-o: sugătoare de sînge în vreme „ploioasă“.

Un proverb vechi ține despre paianjene că dimineața înseamnă ceva rău, ear seara — ceva bun, în ce privește umblarea timpului. Dimineața cînd e roaua semnul timpului frumos — paianjenele nicîcînd nu se arată, dincontră îl vedem în țesătura lui cînd înseamnă vreme rea.

Văi de mine, cum n'oi plînge,
Tu 'n brațe nu mi-i mai strînge...
Ne-a fost dragostea prea scurtă,
Badea nu mă mai sărută...
Nu știu, Doamne, ce m'oi face,
Că nici alta nu-mi mai place...
Drag mi-a fost, dragă, de tine,
Ca de sufletul din mine;
Dar din drag ce am ales?...
Numai lacrimi să tot vărs...
N'am un ceas, n'am un minut,
Scumpul meu, ca să te uit...
Dar acum mă mir de tine,
Că nu vrei să ști de mine...
Jale multă și așa grea
Ai pus tu 'n inima mea...
Și din drag cu ce-am rămas?...
Numai cu sufletul ars!...
Vorbe dulci din minți necoapte,
Ca un vis trecură toate!...
Uitași dragostea-mi curată,
Badeo, jalea mea te bată,
Cum m'o bătut și pe mine
Dorul ce-l ști tu prea bine.

N. Rozmarin.

În serii calde adeseori își părăsește pînza ca să vineze insecte, ce apar în număr mare. Acest fenomen ne spune că minezi va fi vreme frumoasă.

Ivirea paianjenului mai are și o a treia însămîntate, ș'anume: cînd se observă în locuințe, pre părăși, plafon etc. atunci înseamnă necurătenia, care aparentă defel nu stă în legătură cu schimbarea vremii, ci cu neglijența gospodăriei.

Cînd paianjenele își țese mereu pînza, și cînd vedem că albinele nu zboară din coșniți, ci și cele împrăștiate pe lunei și pe cîmpii grăbesc la stup, să nu uităm acasă parapleul.

În genere timpul înclinat spre oareșicare schimbare are totdeauna o anumită influență turburătoare asupra insectelor.

Omul de multeori se cugetă, că oare ce îmboldește acest insect, că în o atare vreme să roiască în aer? ce simț funcționează în mehanismul lui atunci, cînd știe că la mișcarea și lățirea lui e delipsă o putere fără de care poatecă toți urmașii lui ar peri.

Acesta e instinctul vieții de a exista; dar înfine, orce l-ar îmboldi la lupta pentru existență, accia și omului îi este de folos, pentru că nu e constrîns să țină barometru în casă. Și zeu băgarea de seamă a vieții e mai prețioasă decît observarea la barometru.

forestier Victor Pascu.

IGIENĂ.

— Despre îmbrăcăminte —

de

Dr. Gheorghe Crăniceanu.

Îmbrăcămîntea destinată mai mult pentru trunchiat superior este în general igienică în felul cum o are țaranul nostru. Sucman sau subă pentru timpuri recoroase, ploioasă și cojoc pentru cele friguroasă; dar cum țaranul le ține descheiate dinaite, chiar și pe frig mare îi mai trebuiește giletică de lină sau peptari de cojoc.

Valoarea acestui din urmă, în privința apărării de frig, este mare la țaran și se dispenzează mai bucuros de haine deasupra decît de acesta, mai cu seamă cînd are și mineci.

Cînd e fără de mineci, se încheie obicinuit de o lature, deasupra umărului și pe subsioară, ceiace foarte practic și igienic, căci locul întredeschis se acopere apoi de haine de pe deasupra, pe care astfel nu mai are trebuință a o încheia la pept.

Femeile cari poartă pe această parte de corp haină, ca a bărbaților, recurg la industria casnică, almintrelea aleargă la haine dela negustori sau dă cojocul să i-l coloreze, și astfel diferă de al bărbaților. Scurteicile sînt cele mai practice, mai economice pentru femei, ear în ger cojoacele, pe cari în unele locuri le îmbracă cu materii cumpărate. Sînt sate în cari și earna fac „joc“ cînd o mulțime de lume se adună într'o crîsmă mică, în care asuzi ca în bac, și tocmai fetele care asudă mai mult în joc și care s'ar rușina de flăcări să-și aducă de acasă haine groase, ieșînd afară sînt prea ușori expuse la receli. Asemenea petreceri ar trebui oprite în timpul erno.

Haine (strae) scurte bărbătești sînt: peptar, cojocel (bundă, Mehadintii), vestă, giletică ilic, laibăr, și iancă (Banat) Ghisluc (Dobrogea) minten, Zeghe, gheba, surtuc.

Femecești sînt: peptar, cojocel, zea, scurteică (până la șolduri sau genunchi).

Ceiace este pentru un călător blana mare, este pentru țaran la cale mai îndepărtată, cojocul mare (paclia), care deși îi dă un aspect cam fioros, dar îi ține prea bine de cald; e regretabil că nu sînt la multe case asemene cojoace mari. Dar despre ceice poartă cojoc vara, proverbul zice: „Toată vara cu cojoc și earna cu dosul la foc“.

Economic.

Țăranul nostru.

I.
(Sfaturi.)

Vedem cum omul se misnește întotdeauna la un trai mai bun decât acela, pe care-l avea și de aceea a căutat și a și aflat cu ajutorul minții sale să-și îndulcească din ce în ce tot mai mult soarta, și să meargă tot mai înainte. Dar nu toți oamenii, nu toate popoarele au înaintat cu pași deopotrivă de repezi. Între popoarele cari au stagnat în calea propășirii, ne numărăm și noi Români, mai ales aceia parte a neamului nostru, dela sate, adică țărâna.

Lumina învățăturii a pătruns la noi Români, cam târziu. Și această lumină a străbătut deocamdată numai prin orașe, satele au rămas încătot în întunec.

Românii din moși-stămoși, decînd trăiesc prin aceste ținuturi, s'au pomenit lucrînd pămîntul; și plugăria a ramas până în zilele noastre meșteșugul lor de căpetenie. Însă săteni nostri lucrează pămîntul, și astăzi, aproape tot în același chip neîndestulitor și nechibzuit, cum îl lucrau străbunii lor acum trei-patrusute de ani. Deacea și traiul lor, nu numai că nu s'a îmbunătățit deloc, ci este par că din zi în zi mai sărăcăcios, mai amar. Ei cred în neprecugetarea lor, că așa trebuie să fie, și „că mai bine nu se poate”. S'a deprins a trăi în sărăcie și în necazuri ca vermele în hrean. Ear dacă le spuî că, uite omule, țărâni din statele mai culte europene avînd pămînt poate mai puțin, și chiar mai nefertil, trăiesc și duc o viață mai bună. Nu voește să o bage în cap.

Ilie Cucu.

(Va urma).

Institutul „MODEL” de fete

Din Turnu-Severin

subt

Direcțiunea D-nei Maria P. Marinescu

— Licențiată în litere. —

Curs primar, Curs secundar și liceal după programa statutului, Curs facultativ și Grădina de copii.

Pe lângă studiul serios al acestor secțiuni, cea mai mare atențiune se dă limbilor streine (franceza, germana, engleza) și artelor frumoase pianul, muzica vocală, vioara, pictura, desenul, dansul, gimnastica.

Direcțiunea, avînd în vedere mai mult îndrumarea practică, bucătăria, economia casnică și tot ce depinde de menaj.

Localul Institutului satisface toate condițiunile igienice, fiind situat pe Bulevardul Carol și Str. General Manu în 3 mari clădiri, cu camere spațioase, așezate la soare, posedînd curți vaste cu pomi și verdeață.

Personalul instructor și educator este ales numai din profesori titrați de la școlile Statului și din profesoare străine cu titluri academice.

Deși în al 6-lea an de funcționare numai, totuși reputațiunea Institutului este deplin stabilită, judecînd după frumoasele rezultate obținute la examenele de sfîrșit de an, și aceasta mulțumită îngrijirii părintești, instrucțiunii serioase și educațiunii solide, ce se dă fetelor încredințate acestui institut.

Se primesc eleve; interne, semi-interne și externe.

Prețurile convenabile.

Inscrierile încep la 15 August și se fac în orice zi de la 8-12 a. m. și 2-6 p. m.

Cursurile încep regulat la 11 Septembrie.

Prospecte se trimit la cerere.

Directoare: Maria P. Marinescu.

Director de studii: P. Marinescu, profesor de matematică la liceul Traian, membru în comisia pedagogică și șeful serviciului Statistic din Ministerul Instrucțiunii.

Felurimi.

Pentru tipografi: Un doctor din Germania a făcut observațiuni statistice asupra tipografilor, și fiind el medicul societății tipografilor, a constatat, că la 3800 de bolnavi au fost 50% bolnavi de plumăni. La o mulțime dintre ei au constatat și otrăvire cu plumb (Bleivergiftung), care a provenit din cauză, că lucrătorii ocupați cu plumb mîncă cu minile nespălate și astfel a introdus în corpul lor această otrăvă a blumbului.

Cele dintăi oroloage, cu cari se măsură timpul au fost oroloagele cu apă.

Acestea erau niște vase cu apă, din ele printr'un scoc îngust se strecura apa în alt vas gol și după timpul, în care se strecura apa, se socotea o anumită oră; cînd era vasul gol, se umplea din nou, și astfel se măsură timpul.

Un metod nou pentru a scoate dinți.

Barbierul să prindă cu cleștele dintele, care trebuie scos, cu cealaltă mîină însă să dea cu un fer înroșit pela nasul pacientului; de spaimă el își va da capul îndărăt și astfel dintele, va fi scos cu leznire.

CRONICA.

Aseară, Joi, a sosit trenul cu o mare întîrziere, decî abia la 10 ore și un sfert. A sosit comitetul Societății pentru fond de teatru român, împreună cu o mulțime de oaspeți din toate părțile. Presidentul comitetului de încortelare le-a ieșit înainte la Jassenova. La gară a bineventat pe oaspeții părintele protopop Victor Poruțiu; i-a respuns în cuvinte calde membrul com. teatrului deputat Vasile Goldiș, locțiitorul vicepresidentului împedecat a lua parte la Adunare. Chorul gr. or. a cîntat un bine ați venit, ear cel gr. cat. a întonat un Mulți ani. Imediat s'a făcut plasarea în corțele; cetățenii din Oravița rom. au primit oaspeții prin bubuituri de treascuri, iluminînd strada principală. Convenirea socială în grădina otelului „Coroana Ungară”, a ținut până pela mezul nopții. Dispoziția e peste tot escelentă. Au mai sosit oaspeți și cu trenul de 1 oră din noapte, ear grosul oaspeților de prin apropiere, cărturari și țărâni, va sosi în cursul zilei. În numărul de mîne vom continua raportul.

Telegrama vicepreședintelui:

Împedecat momentan a participa gîndul meu este la Dvoastră doresc succes strălucit trăiască bravi orăvișeni!

Virgil Onițiu

Pașapoartele excursioniștilor, de pe teritoriul județului nostru, cari vor trece granița la Turnu-Severin, le vor primi interesații la Baziaș la imbarcare.

Secția pentru acvirarea de membri, subt presiul librarului nostru I. E. Țăranu, și-a început de mai înainte activitatea, și sperăm că va și avea rezultatul dorit.

Pentru orientarea publicului sînt tipărite, și se află spre distribuire la biroul central în localul „Oravicane”, broșurile cu întreg programul festivităților.

Groaznică nenorocire s'a întimplat Sîmbătă în Moreni, explodînd cazanul unei sonde dela Societatea de petrol Româno-Americane d'acolo.

La „Prima expoziție internațională” din Karlsbad a fost premiat cu o medalie de aur și Românul Leon Slusariuc din Rădăuț.

La Sărbarea culturală a Sașilor din Ciucul-Mare a vorbit și vestitul orator bisericesc, părintele Rogge din Potsdam.

Soția celebrului cîntăreț Caruso a luat-o la sănătoasa cu șoffeurul soțului ei.

Artileria din România se sporește cu 2 regimente nou.

Podul de lanțe din Budapesta va fi reconstruit. Cheltuiala se urcă le 5 milioane.

Protopresbiterul Pavel Boldea din Sibiu a fost decorat cu ordinul Francisc Iosif.

Candidatul de preoție Constantin Damian și d-șoara Iulia Neagoe își vor serba cununia la 6. Sept. c. n. în Petrovaselo. Felicitările noastre.

Romulus Pop și d-șoara Mariuța Flora din Satul nou, fidanțați. Felicitările noastre!

Aurel Cigăreanu, casier la banca „Astra” din Sasca-montană cu d-șoara Aurelia Bardosy, fica inspectorului reg. de școale Iuliu Bardosy din Sibiu, logodiți. Multe felicitări.

Căpitanul A.I. Gulescu în vîrstă de abia 40 de ani s'a sinucis în București din pricina nerasteniei.

Cu ocazia congresului experantist din Drezda s'a predat în teatrul curții de-acolo „Ifigenia în Tauris” în limba esperantă, tradusă de născocitorul ei Dr. Zamenhof.

La Csokár (Torontál) s'a crepat pămîntul atît de groaznic, încît au fost chemați grabnic și geologi la fața locului.

D-na și d-nul Zaharie Bârsanu, întovărășit de dl Calmuschi, au dat două reușite reprezentații teatrale, una la Lipova, Sîmbătă în 22, și alta la Șiria, Duminecă, în 23. Aug. n. („Tribuna”).

La congresul studentesc din Iași vor vorbi și fruntașii români C. Stere, T. Maiorescu, N. Iorga, A. C. Cuza, Delavrancea ș. a.

Primul croitor în Oravița: Alexa Perianu.

La Vrană jucîndu-se Duminecă un copil cu un revolver, a împușcat pe un alt copil de 13 ani, lăsîndu-l mort pe loc. Cum ajung armele ucigătoare pe mina copiilor?

Bibliografie.

„Iobăgia”, volumul I din cartea dlui Ioan Rusu-Șirianul a apărut, conținînd istoria iobăgiei pînă la finea secolului XV. Volumul se extinde peste 400 de pagini, octav mare, avînd următorul sumar: I. Sub viziri, II. Ștefan cel sfînt, III. Regii din familia lui Arpad, IV. Oligarhia, V. Bula de aur, VI. Orașe și comitate, VII. Dinastiile străine și oligarhii, VIII. Cneji și voievozii români, IX. Întîia răscoală țărânească, X. Uneltirile oligarhilor, XI. Influența husiților, XII. Ioan Corvinul, XIII. Matei Corvinul, XIV. Decadența, XV. Încheierea. Se poate procura dela administrația „Tribunei”. Prețul unui exemplar 3 coroane, ediție de lux 5 coroane.

POTPOURRI, de Gheorghe Jianu, conține articole interesante: Practica cititului, Ortografia noastră, Despre numeri, Bufanii și frățuții, Sărutatul, și Chestiuni culturale. Prețul 1 cor. Se află de vinzare la librăria I. E. Țăranu, și la Administrația foii noastre.

Poșta Redacțiunii.

I. G. Scorei. Abia acum le-a putut veni rîndul.

I. B. București. Ai avut dreptate. Dr. St. N. Turnu-Severin. Duminecă va urma încă un răspuns precis la întrebarea DV.

Poșta Administrațiunii.

Restanțerilor: Sîntem rugători. Abonament nou pentru restul anului curent: 3 cor.

Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

4987 sz. tlkvi 1908.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint te-
lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vb. Grosz
Gyula csödtömege végrehajthatónak Werner János
végrehajtást szenvedő elleni 56 korona 60 fillér
tőke követelése és jár. iránti végrehajtási ügyében
az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő
Oraviczabányai községi 444 sz. tjkvben A. I. 515
hrsz. és 491 öisz. belsőségből Werner János nevé-
n irt 1/2 résznyi jutalékára 825 kor. 50 f. kikiáltási
áron a szab. osztr. m. államvasutársaság javára
feljegyzett tulajdnni hitasság fentartásával; ugyan-
azon tjkvben A. II. 1182/35 és Werner sz. Schuch
Anna adósok nevé-
n irt birtoktestre 640 korona
kikiáltási áron az árverést elrendelte azzal, hogy a
fentebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi ok-
tóber hó 16-ik napjának** d. u. 3 óraker Or-
aviczabánya község-
házán megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el
fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatl-
nok becsáránka 10%-át vagyis 83 kor. és 64 kor.
kézpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett
árfolyammal számított és az 1881. évi november hó
1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri ren-
pelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes papirban a
kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy
annak a bíróságnál előteges elhelyezéséről kiállit-
tott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbiróság
mint telekkönyvi hatóság 1908. évi július hó
24-ik napján.

Kerekes kir. aljbiró helyett:
Zemplényi, kir. jbiró.

4286/908 tlkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Oraviciana

r. t. végrehajthatónak Dancsa Flória végrehajtási
szenvedő elleni ügyében az oraviczabányai kir.
járásbiróság területén fekvő Kákova községi 340
sz. tjkvben 1/2 részben az adós Dancsa Flória ne-
vé-
n irt 505, 1561, 1772, 2106, 2704, 3174, 3174,
3288, 2774, 3910 hrsz. részletek 1/2 részére 1158
korona ugyanazon tjkvben 1/2 részben az adós
Dancsa Flória és 1/2 részben a nem adós Dancsa
Akim nevé-
n irt 506 hrsz. egész részletre 101
korona ugyanazon tjkvben 1/2 részben az adós
Dancsa Flória nevé-
n irt és 1/2 részben a nem
adós Dancsa Akim nevé-
n irt 3903 hrsz. szőlőre
106 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte azzal,
hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1908. évi
szeptember hó 24-ik napjának** d. e. 9 óraker
Kákova község-
házán megtartandó nyilvános ár-
verésen a megállapított kikiáltási áron alul is el
fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatl-
lan becsárának 10%-át vagyis 115 kor. 80 fill., 10
kor. 1 f., 10 k 60 f. kézpénzben vagy az 1881. t.-cz.
42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az
1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt
igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt
óvadékképes papirban a kiküldött kézhez bánat-
pénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál
előteges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elis-
mervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbiróság
mint tlkvi hatóság 1908. évi június hó 15-én.

Kerekes, kir. aljbiró.

Asigurați-vă la banca noastră

„TRANSYLVANIA“,

reprezintată prin bărbați de-ai noștri de toată
încrederea!

Gheorghe Bogdanu

Oravița-rom.

Magazin de articole

de băcănie, coloniale, galan-
terie, văpseli, bumbacuri, spi-
rituoase și deposit de făină.

Marfă curată și bună.

Prețuri cinstite. Serviciu
cuvios. Ce se mai cere
ca să prospereze un ne-
gustor român?

**Bunăvoința marelui
public românesc!**

— A t î t a. —

„ORAVICIANA“

SOȚIETATE PE ACȚII
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
— ORAVIȚA. —

Capital social	Cor. 550.000
Fonduri	„ 280.000
Depuneri spre fructificare	„ 1,084.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acordă împrumuturi hipotecare și personale
deocamdată cu 8% netto.

Primește depuneri spre fructificare cu 4 1/2% (de la 10.000 cor. însus 5%), respective după tocmeală.

Darea o plătește institutul.

Răscumpără gratuit orice fel de cuponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.

Banca „Plugarul”

societate pe acții

≡ în C A C O V A ≡

dă

 6%

și plătește și darea după depuneri.

Prin o nouă emisie își va ridica

capitalul societar la 200.000 cor.

A înființat și o

însoțire ocazională reciprocă

 pentru asigurarea vitelor.

După fiecare cvotă se plătește la despăgubiri de 100 cor. numai 10 fl.

Vitele asigurate pân' acum reprezintă un capital de 400.000 cor.

Escomptează cambii și
acordă împrumuturi în condiții foarte favorabile.

Opuți și broșuri

Se recomandă
a executa următoarele:

Foți periodice

INVITĂRI.

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANTURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

Tot felul de lucrări tipografice,

ce se ține de această branșă

PROGRAME.

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „PROGRESUL”

Oravița

piata mare (lîngă Moara de foc)

Diferite tipărituri pentru bănci

Comandele primite se efectuesc cu promptitudine și cu conștiință.

PREȚURI MODERATE!

Panglici pentru morți

PRET-CURRENTURI
în or ce limbă.

NOTE

STATUTE * LIBELE
CIRCULARE
AFIȘE

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMĂ

OBLIGAȚIUNI

Cărți în comisiuni